

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในหลายภูมิภาคของโลกรวมทั้งประเทศไทยด้วย สืบเนื่องมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมในโลกยุคปัจจุบันมีลักษณะเป็นโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้การขยายตัวในทุกภาคส่วนมีการกระจาย เชื่อมโยงถึงกันในนานาประเทศทั่วโลก และการขยายตัวที่สำคัญที่สุดด้านหนึ่งคือ การขยายตัวทางเศรษฐกิจ

การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยนับว่า เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตจากภาคเกษตรกรรมไปสู่ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2530-2539 ก่อนที่จะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 เศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงเวลาดังกล่าวมีความถดถอยอย่างมาก ซึ่งในยุคนั้นตรงกับยุคที่ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี และด้วยนโยบายที่โดดเด่นในการเปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้า ส่งผลให้ธุรกิจการลงทุน จากนานาประเทศหลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดความต้องการแรงงานในภาคธุรกิจเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะธุรกิจการส่งออกด้านการประมงและเกษตรกรรม นับว่าเป็นธุรกิจที่มีความต้องการแรงงานข้ามชาติสูงมาก เพราะงานเหล่านี้แรงงานไทยเห็นว่าสกปรก เสี่ยงตาย และเสี่ยงต่อปัญหาด้านสุขภาพ ซึ่งหากไม่มีแรงงานข้ามชาติอาจส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ เป็นระยะเวลากว่าสองทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องเผชิญปัญหาแรงงานอพยพจากประเทศเพื่อนบ้านที่เข้าสู่ประเทศไทยเพื่อหางานทำมาโดยตลอด

ในอดีตรัฐไทยไม่เคยคิดว่า จะมีการลักลอบเข้าเมืองมาทำงานของคนต่างชาตินับเป็นจำนวนมาก จึงไม่มีนโยบายโดยตรงในเรื่องแรงงานข้ามชาติ และไม่ยอมรับการมีอยู่ของแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย ผู้ที่ไม่มีสถานะเป็นคนต่างชาติดังกล่าวจะถูกบังคับดำเนินคดี ตลอดจนการผลักดันส่งกลับประเทศต้นทางเท่านั้น และนอกจากไม่ยอมรับการมีอยู่ของแรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมายแล้ว ยังมีกฎหมายที่ตราไว้ว่า “ไม่อนุญาตให้คนต่างชาติเข้ามาเป็นกรรมกรในประเทศ” (มาตรา 12 พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522) จวบจนกระทั่งถึงยุคขยายตัวของฟองสบู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายตัวของภาคการก่อสร้างและประมง

ทำให้มีความต้องการแรงงานไร้ฝีมือจำนวนมาก จึงมีแรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 3 ประเทศ คือ พม่า ลาว และกัมพูชา ลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทยจำนวนมาก จนกลายเป็นปัญหากระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองระหว่างประเทศ

เหตุการณ์ดังกล่าว บังคับให้รัฐบาลจำเป็นต้องยอมรับการมีอยู่ของแรงงานข้ามชาติเหล่านั้น ประกอบกับการรวมตัวกดดันอย่างต่อเนื่องของ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมนักการทูตไทย ทำให้รัฐบาลต้องประกาศนโยบายการจัดการแรงงานต่างชาตินี้ที่ชัดเจนมากขึ้น โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 17 แห่ง พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 เปิดนโยบายผ่อนผันให้บุคคลที่มีสถานะเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายสามารถทำงานได้ในลักษณะชั่วคราวตามเงื่อนไขที่รัฐกำหนด "การผ่อนผัน" ใช้วิธีการออกเป็นมติคณะรัฐมนตรีประกาศผ่อนผันเป็นรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา ซึ่งการประกาศผ่อนผันตามมติคณะรัฐมนตรี แบ่งออกเป็น 2 ช่วงสำคัญ คือ

ช่วงที่ 1 นับจากปี พ.ศ. 2539 – 2546 นโยบายการจัดการของภาครัฐในช่วงนี้เป็นนโยบายการทำงานเชิงตั้งรับ โดยมีฐานคิดที่ว่า "จ้างเท่าที่จำเป็น หรือจำเป็นต้องจ้าง" และมองแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายเหล่านั้นเป็นเพียงปัจจัยทางเศรษฐกิจที่จำเป็นของประเทศและต้องควบคุมดูแลอย่างเข้มงวดเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคง ซึ่งนโยบายการทำงานเชิงตั้งรับสะท้อนจากการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยการประกาศผ่อนผันเป็นรายปีโดยไม่มีการวางแผนการกำหนดยุทธศาสตร์การจัดการแรงงานข้ามชาติในระยะยาว ในขณะที่มองแรงงานข้ามชาติเป็นภัยคุกคามความมั่นคงของประเทศ ส่งผลให้มีการกำหนดมาตรการที่เข้มงวดในกรณีที่แรงงานข้ามชาติต้องการเปลี่ยนนายจ้าง หรือมาตรการห้ามการเดินทางออกนอกพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต ซึ่งมาตรการดังกล่าวเป็นช่องว่างที่นายจ้างใช้จัดการและเอาเปรียบกับแรงงานข้ามชาติได้โดยง่าย เช่น มีกรณีที่แรงงานก่อสร้างถูกติดค้างค่าแรงจนกระทั่งการก่อสร้างแล้วเสร็จนายจ้างจึงนำแรงงานข้ามชาติเหล่านั้นไปส่งมอบให้ตำรวจ เพื่อให้ดำเนินการส่งตัวกลับประเทศต่อไป หรือเมื่อนายจ้างต้องการขับไล่ เลิกจ้างแรงงานก็ดำเนินการอย่างง่ายด้วยการพาไปส่งหน้าสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง มาตรการตั้งรับและทัศนคติที่มองแรงงานข้ามชาติเป็นภัยคุกคามความมั่นคง ได้ละเลยฐานคิดที่ว่าแรงงานเหล่านั้นเป็นมนุษย์เป็นเพื่อนเกิดแก่เจ็บตายร่วมกัน กล่าวคือ รัฐไม่มีหลักคิดในเรื่องของสิทธิมนุษยชน และไม่มีฐานคิดในการคุ้มครองแรงงานในทุกมิติ ได้แก่ เรื่อง อัตราค่าจ้าง สวัสดิการ ขั้นพื้นฐานที่รัฐและนายจ้างต้องจัดให้ ในด้านสุขภาพ การศึกษา ความปลอดภัยในการทำงาน การรวมตัวของแรงงาน ตลอดจนความคุ้มครองตามกฎหมาย ที่รัฐต้องดำเนินการตามพันธสัญญา ระหว่างประเทศ และรัฐธรรมนูญ ของประเทศ

ช่วงที่ 2 นับจากปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา หลังจากถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าจากหลายฝ่ายเกี่ยวกับนโยบายการจัดการแรงงานข้ามชาติ รัฐได้ปรับตัวด้วยการยอมรับสถานะบุคคลของแรงงานข้ามชาติจากผิดกฎหมายเป็นถูกกฎหมาย โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติในการพิสูจน์ “บุคคลลักลอบเข้าเมืองมาทำงานและผู้ติดตาม” ให้เป็นแรงงานที่ได้รับรองสถานะจากประเทศต้นทาง และสามารถทำงานในประเทศไทยต่อไปเป็น “บุคคลที่อยู่อย่างถูกกฎหมาย” โดยให้ประเทศต้นทางเป็นผู้รับรองสถานะบุคคล และนำมาเป็นหลักฐานในการออกใบอนุญาตให้ทำงานได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายต่อไป ซึ่งรัฐไทยได้ทำบันทึกความเข้าใจด้วยความร่วมมือการจ้างแรงงาน 3 ฉบับร่วมกับ ประเทศ ลาว กัมพูชา และพม่า เพื่อให้มีการรับรองสถานะบุคคลของแรงงานที่ต้องการมาทำงานในประเทศไทย แม้ว่า “บันทึกการรับรองสถานะบุคคล” จะทำได้เป็นจริงเฉพาะ ลาว กับ กัมพูชา (เนื่องจากไม่มีปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง) ในขณะที่การรับรองสถานะบุคคลของชาวพม่า โดยรัฐบาลพม่านั้นไม่ได้รับการยอมรับจากตัวแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่า เนื่องจากความขัดแย้งที่รุนแรงทางการเมือง แต่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของรัฐที่ไม่มองแรงงานข้ามชาติเหล่านั้นเป็น “คนเถื่อน” ที่ให้เพียงสิทธิทำงาน แต่เป็น “แรงงานและมีผู้ติดตามแรงงาน” ที่มีอยู่จริงเป็นการยืนยันว่า รัฐไทยมองเห็นภาพชีวิตจริงของแรงงาน และครอบครัว ที่นับหนึ่งคือ การสร้างสุข-ภาวะ และรับรองสิทธิเบื้องต้นของคุณภาพชีวิตในประชากรกลุ่มนี้ ถือเป็นความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านอื่น ๆ ของแรงงานข้ามชาติในอนาคตต่อไป โดยที่กระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติตามเงื่อนไขของมติคณะรัฐมนตรี

ดังนั้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา จึงได้มีการดำเนินนโยบายผ่อนผันแรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมือง ซึ่งประกอบด้วย พม่า ลาว และกัมพูชา ให้เข้ามาทำงานในกิจการบางประเภทและในบางจังหวัด โดยอ้างเหตุผลสำคัญว่าเป็นผลดีต่อธุรกิจที่แรงงานไทยไม่ทำ อีกทั้งในสถานประกอบการบางประเภทหรืองานบางประเภทไม่จำเป็นต้องใช้แรงงานที่มีฝีมือแต่เน้นที่ปริมาณจึงทำให้การจ้างแรงงานภายในประเทศ ถือได้ว่าเป็นต้นทุนที่สูงของผู้ประกอบการ อีกประการหนึ่งงานบางประเภทเป็นงานที่แรงงานไทยไม่นิยมทำกันแล้ว

จากการเปิดเผยโดยผู้เฝ้าระวังการสถาบันอาหาร นายยุทธศักดิ์ สุภสร กล่าวว่า ปัจจุบันอุตสาหกรรมอาหารหลายประเภทขาดแคลนแรงงานคนไทยอย่างมาก โดยเฉพาะการคัดแยกสัตว์ทะเลจากการประมง และการควั่นผลไม้ ส่วนใหญ่เห็นว่าค่าจ้างต่ำและเสี่ยงต่อการเป็นโรคมือเปื้อน ส่งผลให้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องจ้างแรงงานต่างด้าว โดยเฉพาะแรงงานสัญชาติพม่าไม่ต่ำกว่า 1 แสนคน ดังนั้นสถาบันอาหารจึงเร่งพัฒนาเครื่องจักรเข้ามาทดแทนคนในงานที่คนไทยไม่สนใจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพแก่ภาคอุตสาหกรรม (เดลินิวส์ ข่าวเศรษฐกิจ, 9 กรกฎาคม 2552)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาแรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่าที่มีปัญหาทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมือง ได้ล้นทะลักเข้ามาขายแรงงานอยู่ในประเทศไทยมีอัตราที่สูงมาก โดยจะเห็นได้จากสถิติการเข้ามาในประเทศของแรงงานข้ามชาติ ดังนี้

ตาราง 1.1 แสดงจำนวนแรงงานต่างชาติที่ได้รับใบอนุญาตทำงาน ตามเงื่อนไขของคณะรัฐมนตรี

มติครม. ปี พ.ศ.	จำนวน แรงงาน ที่จดทะเบียน	ประเทศต้นทาง					
		พม่า		กัมพูชา		ลาว	
		จำนวน	สัดส่วน (%)	จำนวน	สัดส่วน (%)	จำนวน	สัดส่วน (%)
2539	293,654	256,492	88	25,568	7	11,594	5
2541	90,911	79,057	87	10,593	12	1,261	1
2542	99,974	89,318	89	9,492	10	1,164	1
2543	99,656	90,724	91	7,921	8	1,011	1
2544	568,249	451,335	79	57,556	10	59,358	11
2545	430,074	349,264	81	38,614	9	42,196	10
2546	288,780	247,791	86	19,675	7	21,314	7
2547	847,630	632,454	75	110,042	13	105,134	12
2548*	705,293	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
2549**	668,576	568,878	85	51,336	7	48,362	7

ที่มา : ประชากรต่างชาติในประเทศไทย พ.ศ.2548 (น.139) กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ
สถาบันวิจัยประชากร มหิดล
* งานทำทนายที่ลุ่มแม่น้ำโขง โครงการอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงเพื่อการต่อต้านการค้าเด็ก
และหญิง (น.19)
** สถานการณ์แรงงานไตรมาส 1 ปี 2550 สิ้นสุด มีนาคม 2550 (น.22) กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

สาเหตุและปัจจัยที่ทำให้แรงงานข้ามชาติสหภาพพม่าเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยนั้น แบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยที่เป็นเหตุผลักดันและปัจจัยที่เป็นเหตุจูงใจ กล่าวคือ

1. ปัจจัยที่เป็นเหตุผลักดัน (Push Factors) คือ ปัจจัยที่อยู่ในท้องถิ่นเดิมของผู้อาศัยที่เป็นสาเหตุกระตุ้นให้เกิดการย้ายถิ่นออกจากถิ่นที่อยู่เดิม (จรัล สุภาศรี, 2547) ที่สำคัญ เช่น ปัญหาด้านการเมืองภายในประเทศ การปราบปรามด้วยความรุนแรงที่รัฐบาลทหารของพม่า การละเมิดสิทธิมนุษยชนในสหภาพพม่า ตลอดจนการกดขี่ข่มเหง ทำให้สหภาพพม่าไม่สามารถทนการกระทำของรัฐบาลทหารพม่าในลักษณะดังกล่าวได้จึงพากันอพยพเข้าสู่ประเทศไทย ประกอบกับการเกิดปัญหาเศรษฐกิจในสหภาพพม่า กล่าวคือ ตลอดระยะเวลาที่รัฐบาลทหารปกครองประเทศ โดยที่รัฐบาลทหารพม่ายึดถือนโยบายปิดประเทศส่งผลทำให้สถานะเศรษฐกิจพม่าตกต่ำ ประชาชนมีรายได้ต่ำ และประสบกับปัญหาการขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภค นอกจากนี้สหภาพพม่ามีการพึ่งพาการเกษตรแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งภาคเกษตรเพียงอย่างเดียวนี้ไม่สามารถสร้างงานให้กับแรงงานภายในประเทศได้ตลอดทั้งปีในขณะเดียวกันไม่มีการลงทุนภายในประเทศพม่าหรือมีการลงทุนไม่สูงพอที่จะจ้างแรงงานที่มีอยู่จำนวนมากได้ ทำให้ไม่สามารถสร้างงานให้แก่ประชาชนของตนเองได้อย่างเพียงพอ จึงทำให้เกิดการว่างงานเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนชาวในสหภาพพม่าส่วนใหญ่ต้องอพยพหนีความลำบากและอดอยากเข้าสู่ประเทศไทยเพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า อีกทั้งสหภาพพม่าไม่มีมาตรการควบคุมหรือ จัดระเบียบคนออกนอกประเทศที่ชัดเจนและเข้มงวด ในส่วนของประชาชนที่หลบหนีออกนอกประเทศก็ไม่ได้รับความสนใจจากรัฐบาลทหารพม่า กล่าวคือ แรงงานอพยพชาวพม่า นอกจากจะมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจภายในประเทศตกต่ำแล้ว ระบบการปกครองของพม่าได้สร้างปัญหาให้กับประชากรของตน และเป็นปัจจัยสำคัญผลักดันให้ประชากรของตนหนีร้อนไปพึ่งเย็นที่ประเทศเพื่อนบ้าน ปัจจัยแรกคือ การปกครองในระบบสังคมนิยมแบบพม่า ที่เก็บภาษีการเกษตรจากประชากรมากขึ้นทุกปี กระทั่งชาวบ้านทนการเก็บภาษีของรัฐบาลทหารพม่าและความอดอยากไม่ไหวจึงได้หนีออกนอกประเทศ แรงงานข้ามชาติชาวพม่าที่รับจ้างเป็นลูกเรือประมงในอำเภอตะกั่วป่า กล่าวว่า เมื่อถึงเวลาเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวทหารจะนำรถบรรทุกไล่เก็บข้าวจากลานทุ่งของชาวบ้านทุกบ้าน ปริมาณการเก็บแต่ละครั้งเท่ากับครึ่งหนึ่งของผลผลิต ทำให้พวกเขามีข้าวไม่พอกิน พอขาย ภาวะงานหนักแต่อดอยากทำให้เขาและเพื่อนบ้านหาทางมาขูดทองในประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศไทย นอกจากนี้แล้ว ทหารพม่ายังบังคับให้ประชากรของตนทำงานให้รัฐฟรี บางครอบครัว หัวหน้าครอบครัวหรือแรงงานสำคัญเช่นแรงงานชายต้องไปทำงานตามที่ทหารเกณฑ์ให้ไปทำก่อน เมื่องานหลวงเสร็จจึงจะกลับมาทำงานในบ้านตนเองได้ การขาดแรงงานสำคัญในการทำมาหากินอยู่บ่อยครั้งส่งผลให้ผลผลิตและรายได้

ลดลง¹ เหตุนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้ชาวพม่าออกจากประเทศเพราะทนความลำบากจากการกดขี่
 แรงงานของรัฐบาลทหารไม่ไหว ปัจจัยที่สอง คือ ระบบการปกครองแบบเผด็จการทหารที่มุ่งจัด
 ชนกลุ่มน้อยเพื่อความมั่นคงของ ประเทศ นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประเทศพม่ามีปัญหาเรื่อง
 เชื้อชาติและชาติพันธุ์มาโดยตลอด หากย้อนกลับไปเมื่อยุคประวัติศาสตร์ ยุคการปกครองแบบ
 อาณาจักรเมื่อครั้งที่แบ่งแยกราชอาณาจักรพม่าและมอญ รากเหง้าความขัดแย้งเรื่องเชื้อชาติที่ทำให้
 ปรากฏมาจนถึงปัจจุบัน เมื่อครั้งอาณาจักรพม่า ปรากฏหงสาวดีและกวาดต้อนเชลยกลับมา พ.ศ.
 2302 การอพยพโยกย้ายของประชากรมีมาตั้งแต่ยุคนั้น รากเหง้าความขัดแย้งของประวัติศาสตร์
 ระหว่างพม่ากับมอญรวมถึงชนเผ่าต่าง ๆ ถูกตอกย้ำอีกครั้ง เมื่อพม่าทรยศชนเผ่าต่าง ๆ ที่ลุกขึ้นมา
 ต่อสู้เอาชนะเจ้าอาณานิคมอังกฤษเมื่อปี พ.ศ. 2491 พม่ามีชาติพันธุ์ต่างๆ มากถึง 135 ชนเผ่า กลุ่ม
 ชาติพันธุ์ใหญ่ๆ เช่น พม่า มอญ คะฉิ่น กระเหรี่ยง คะยาห์ ยะไข่ ฉาน ไทใหญ่ ฯลฯ แต่เมื่อประกาศ
 อิสรภาพจากอังกฤษแล้ว พม่ากลับฉีกสัญญา “ข้อตกลงปางโหลง” ที่สัญญาว่าจะให้ชาติพันธุ์ต่างมี
 เอกราช แม้จะอยู่ร่วมบนผืนแผ่นดินเดียวกัน โดยถือโอกาสนั้นรวมเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ ให้เป็นพม่าเนื้อ
 เดียวกัน การฉีกสัญญาปางโหลงและการยึดอำนาจของรัฐบาลพม่า ทำให้เผ่าพันธุ์ต่าง ๆ พยายาม
 สร้างกองกำลังเพื่อป้องกันการรังแกจากพม่า เช่น องค์การสหภาพแห่งชาติกระเหรี่ยง
 (Karen National Union-KNU) องค์การพรคมอญใหม่ (New Mon State National Union-NMSP)
 องค์การคะฉิ่นอิสระ (the Kachin Independent Organization -KIO) กองทัพรัฐฉาน (Shan State
 Army- SSA) องค์การพรรคก้าวหน้าแห่งชาติคะยาห์ (the Karenni Progressive Party- KNPP) สภา
 ปฏิวัติรัฐฉาน (Tailand Revolutionary Council -TRC) เป็นต้น ความขัดแย้งระหว่างชาติพันธุ์ใน
 พม่าไม่ใช่มีเพียงแต่ชนชาติมอญกับพม่าเท่านั้น พม่ายังมีความขัดแย้งกับชนเผ่าอื่นๆ เช่น กระเหร
 ยง ไทใหญ่ คะยาห์ ฉิ่น คะฉิ่น ฯลฯ (พรพิมล ตรีโชติ, 2547) ปัจจุบันชนชาติมอญ คนไทยเชื้อสาย
 มอญ ยังคงมีการจัดงานวันชาติมอญทุกปี ทั้งในประเทศพม่าและที่ประเทศไทย โดยจัดขึ้นประจำที่
 คำนเจดีย์สามองค์ อ.สังขะบุรี จ.กาญจนบุรี โดยถือเอาวันก่อตั้งชาติมอญ แรม 1 ค่ำ เดือน 3 เป็นวันชาติ
 มอญของทุกปี (นิติ ภัทรพันธุ์ และสุกัญญา เบาเน็ค, 2550)

ปัจจุบัน บรรยากาศของหวักระแวงและการปราบปรามชนกลุ่มน้อยของพม่า ส่งผลให้
 เกิดการอพยพโยกย้ายแรงงานข้ามชาติ เพราะมาตรการรักษาความปลอดภัยและมาตรการความ
 มั่นคงแห่งชาติของรัฐบาลพม่า ทำให้ประชากรของตนอยู่ท่ามกลางความหวาดกลัวรัฐบาลทหาร
 และไม่มีความสะดวกสบายต่อการเดินทางติดต่อกันไปมาแม้ในประเทศบ้านเกิดเวลาจะออกไป
 นอกเขตเมืองที่หมอยู่ ผมต้องแสดงบัตรประชาชนกับทหารและรายงานว่าจะไปไหน ไปทำอะไร

¹ อ้างใน <http://www.statelessperson.com>.

และต้องกลับมาในทันในตอนที่ ถ้ากลับมาไม่ได้ต้องรายงานด้วยว่าทำไมจึงกลับมาไม่ทัน” (สัมภาษณ์นายคำ คนงานประมงบ้านน้ำเค็ม)²

จาก รายงานขององค์กรพัฒนาเอกชน คณะกรรมการณรงค์ประชาธิปไตยในพม่า เรื่องการอพยพโยกย้ายแรงงานข้ามชาติพม่าเริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2531 หรือปี ค.ศ. 1988 หลังจากเหตุการณ์ 8-8-88 ประวัติศาสตร์ การต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยในพม่า โดยการลุกฮือของ ขบวนการนักศึกษา แต่ถูกรัฐบาลทหารพม่าปราบปรามอย่างหนัก ส่งผลให้ทั้งนักศึกษาและ ประชาชนต้องอพยพลี้ภัยไปประเทศที่สามจำนวนมาก นั่นคือคนที่มิชีวิตรอดจากการปราบปราม นับจากนั้นเศรษฐกิจของพม่าก็ตกต่ำลงเรื่อยๆ จึงเกิดการอพยพโยกย้ายแรงงานไปยังประเทศต่างๆ โดยมีประเทศเป้าหมายคือ ไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์

2. ปัจจัยที่เป็นเหตุชักจูง (Pull Factors) คือ ปัจจัยที่อยู่ภายนอกภูมิลำเนาของผู้ย้ายถิ่นซึ่ง มีผลให้ผู้ย้ายถิ่นเกิดความสนใจและ ได้รับแรงดึงดูดให้ย้ายถิ่นเข้าไปในถิ่นใหม่ (จรัส สุภาศรี, 2547)

สำหรับปัจจัยดึงดูดที่ทำให้แรงงานสหภาพพม่าอพยพเข้ามาในประเทศไทย (ขจิตถัย บุรุษพัฒน์, 2526 อ้างใน ปณิธิ อมาตยกุล, 2547 : 9-10) มีอยู่หลายประการ คือ

1. สภาพเศรษฐกิจที่ดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างสหภาพพม่าแล้ว ประเทศไทยก็จัดว่ามีสภาพเศรษฐกิจที่ดีกว่า มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีกว่าด้วยเหตุนี้จึง เป็นเหตุดึงดูดใจอย่างหนึ่งที่ทำให้แรงงานสหภาพพม่าอพยพเข้ามาในประเทศไทย

2. ความต้องการแรงงานเนื่องจากแรงงานสหภาพพม่าอพยพออกจากประเทศ เพราะ ต้องการหางานทำเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิม ดังนั้นเมื่อเข้ามาทำงานในประเทศไทยแล้ว แม้นายจ้างจะจ่ายค่าแรงที่ต่ำกว่าแรงงานชาวไทย พวกเขาที่ยินดีรับ ประกอบกับเป็นผู้มีความ อดทน ปกครองง่าย ทำให้นายจ้างไทยนิยมจ้างแรงงานที่เป็นสัญชาติพม่า

3. ความโอบอ้อมอารีของคนไทยลักษณะประจำชาติอย่างหนึ่งของคนไทย คือ ความ โอบอ้อมอารี ดังนั้นในการที่คนไทยให้การต้อนรับคนต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยไม่ แสดงท่าทีรังเกียจเคียดแค้นมากนักเมื่อเทียบกับชนชาติอื่นๆ ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้แรงงาน สหภาพพม่าเข้ามาสู่ประเทศ

4. ความผ่อนปรนของรัฐบาลจากประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา แม้ว่าประเทศไทยจะมี นโยบายในการสกัดกั้นหรือผลักดันแรงงานถิ่นสหภาพพม่าออกนอกประเทศ แต่ไม่เคยมีครั้งที่มี การใช้กำลังสกัดกั้นหรือผลักดันอย่างรุนแรง ยิ่งไปกว่านั้นในบางครั้งมีการออกนโยบายผ่อนปรน ให้แรงงานสหภาพพม่าทำงานในงานบางประเภทที่แรงงานไทยไม่นิยมทำได้ด้วย แม้ว่าความผ่อน ปรนของรัฐบาลไทยจะไม่ใช่ว่าโดยเหตุโดยตรงที่ดึงดูดแรงงานสหภาพพม่าเข้ามาทำงานในประเทศ

² อ้างใน <http://www.statelessperson.com>.

ไทย แต่ก็มีผลทางอ้อมต่อการตัดสินใจอพยพเข้ามา เพราะแน่ใจว่าจะไม่ได้รับอันตรายถึงชีวิต

การย้ายถิ่นของประชากรเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้น เพราะความต้องการที่จะหนีไปจากถิ่นที่อยู่เดิม ซึ่งไม่มีความสุขสบาย และมีความทุกข์ยากต่าง ๆ นานา เช่น การมีรายได้น้อย การทำมาหากินฝืดเคือง เป็นต้น เพื่อแสวงหาถิ่นที่อยู่ใหม่ที่ดีกว่าเดิม และมีโอกาสที่จะปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น

ทฤษฎีปัจจัยดึงดูดและปัจจัยผลักดัน เป็นทฤษฎีที่เกิดขึ้นเพื่อใช้อธิบายเกี่ยวกับสาเหตุของการย้ายถิ่น โดยเฉพาะ การย้ายถิ่นของประชากรจะเกิดขึ้นจากสาเหตุที่ประชากรต้องการปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีขึ้น การที่ท้องถิ่นปลายทางหรือถิ่นที่อยู่ใหม่จะมีแรงดึงดูดประชากรผู้อพยพเข้าไปอยู่อาศัย ในทางตรงกันข้ามถิ่นที่อยู่ต้นทางจะมีแรงผลักดันให้ประชากรย้ายออก ในกรณีนี้กล่าวคือ ปัจจัยของการย้ายถิ่นของแรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่ามาประเทศไทย จำนวนมาก เป็นผลมาจากความหวาดกลัวจากการถูกประหัตประหาร การกดขี่ข่มเหง เนื่องจากรัฐบาลพม่ามีนโยบายเข้าไปจัดการและควบคุมพื้นที่ที่ชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่อย่างเข้มข้น อาทิเช่น โครงการ โยกย้ายถิ่นฐานใหม่ (Resettlement Programs) ซึ่งบังคับให้ชาวบ้านต้องโยกย้ายออกจากที่อยู่เดิม โดยที่บางครั้งก็ไม่ได้จัดหาที่อยู่ใหม่ให้ หรือจัดสรรที่อยู่ซึ่งง่ายต่อการควบคุมหรือเป็นพื้นที่ซึ่งมีสภาพแย่กว่าที่อยู่เดิม นอกจากนี้ยังมีปฏิบัติการที่เข้าไปจัดการกับชีวิตประจำวันของผู้คน เช่น การเกณฑ์แรงงานหรือไปเป็นลูกหาบให้ทหารพม่า หรือทหารพม่าเข้าไปทำร้ายร่างกายของประชาชนโดยที่กฎหมายไม่สามารถคุ้มครองใดๆได้ ในขณะที่ประเทศไทยมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงเมื่อเปรียบเทียบกับเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน จนทำให้เกิดการขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม จึงเป็นปัจจัยดึงดูดที่สำคัญให้แรงงานจากประเทศที่ด้อยกว่าทางเศรษฐกิจ เดินทางเข้ามาเพื่อเติมช่องว่างของการขาดแคลนแรงงานในประเทศไทย เราเห็นภาพของการเคลื่อนย้ายประชากรภายในประเทศทั้งจากชนบทสู่เมือง และจากประเทศเพื่อนบ้านสู่ประเทศไทยระลอกใหญ่ ทั้งนี้เป็นผลมาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมในเมืองและได้ดึงเอาแรงงานไทยที่เคยทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรมและภาคการผลิตอื่น ๆ เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้น ด้วยการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยในลักษณะดังกล่าวทำให้ความต้องการแรงงานโดยเฉพาะแรงงานที่อยู่ในภาคการผลิต ทั้งภาคเกษตร ประมง ก็มีเพิ่มสูงขึ้นตลอดช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา และทางเลือกของประเทศไทยจึงอยู่ที่การจ้างแรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้าน

ส่วนการประกอบอาชีพของแรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่านั้น ส่วนใหญ่เป็นอาชีพที่ไม่สามารถเลือกได้ เป็นงานที่คนไทยไม่เลือกทำ ซึ่งลักษณะของงานจึงมีภาพลักษณ์ของความเป็นงานที่สกปรก งานหนัก งานใช้แรงมากกว่าใช้ทักษะ แรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่าจึงตกอยู่ใน

ท่ามกลางความเสี่ยงในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านจิตใจ ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาการค้ำมนุษย์ ปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน ปัญหาถูกละเมิดทางเพศ ปัญหาการกดขี่ค่าแรง รวมไปถึงการเผชิญปัญหาการ “แบ่งเขา” “แบ่งเรา” จากประชากรไทยอย่างชัดเจน ด้วยมายาคติที่สร้างให้กับแรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่าเป็นแบบต่าง ๆ จากภาครัฐ เช่น ตัวแพร่เชื้อโรค แยกงานคนไทยทำ เป็นภัยในด้านความมั่นคงของชาติ เป็นอาชญากรเพราะเข้าเมืองมาอย่างผิดกฎหมายมีภาพลักษณ์ของลูกจ้างจอมโหด และในอีกด้านหนึ่งของชีวิตในฐานะประชากรพม่า เมื่อเขากลับไปเยี่ยมบ้านหรือกลับเข้าสู่หมู่บ้านที่จากมา บางคนต้องเผชิญกับการติดตามจากสายลับหรือทหารพม่าอยู่ระยะหนึ่งเพื่อให้แน่ใจว่า คนของเขาที่กลับมานั้นไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงภัยต่อความมั่นคงทางการเมืองของรัฐบาลทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานหรืออาสาสมัครที่เคยทำงานกับองค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศไทย เมื่อรัฐบาลทหารทราบข้อมูล พวกเขาจะถูกจับโดยไม่มีการสอบสวนก่อนแต่อย่างใด (อดิศร เกิดมงคล – คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตยในพม่า, 2549)

สถานการณ์แรงงานข้ามชาติสหภาพพม่าได้ล้นทะลักเข้ามาขายแรงงานในจังหวัดเชียงใหม่นับวันยิ่งเพิ่มอัตราสูงขึ้น³ เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางของจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศ และเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางด้านการค้า การเงิน การลงทุน การศึกษา การอุตสาหกรรม การบริการ ฯลฯ อีกทั้งยังเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญ จึงทำให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจรวดเร็วและต่อเนื่อง จึงส่งผลให้มีความต้องการแรงงานเป็นจำนวนมาก ประกอบกับสภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดเชียงใหม่ไม่ได้อยู่ห่างจากชายแดนประเทศพม่ามากนัก มีช่องทางในการที่แรงงานสหภาพพม่าสามารถเดินทางเข้ามาได้หลายช่องทาง เช่น ทางอำเภอเชียงดาว อำเภอแม่อาย อำเภอฝาง อำเภอไชยปราการ อำเภอเวียงแหง เป็นต้น

ซึ่งการลักลอบหลบเข้ามาตามแนวชายแดนนั้นค่อนข้างง่ายและสะดวก และด้วยสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่ที่มีการขยายตัว และผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนในท้องถิ่นมีความต้องการแรงงานที่มีราคาถูก แรงงานไร้ฝีมือเพิ่มมากขึ้น สำหรับงานบางประเภท เช่น งานก่อสร้าง กรรมกรแบกหาม ร้านอาหาร การจ้างงานชุดดิน ถมดิน และงานเดินท่อประปา เป็นต้น

³ จากข้อมูลจากกรมการจัดหางาน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว สรุป ณ เดือน ธันวาคม 2552 พบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีแรงงานข้ามชาติทั้งที่เข้าเมืองอย่างถูกกฎหมายและผิดกฎหมายรวมแล้วทั้งสิ้น 78,430 คน จากจำนวน 178,389 คน ทั้งหมดทั่วภาคเหนือ.

ตาราง 1.2 แสดงจำนวนแรงงานข้ามชาติเข้าเมืองผิดกฎหมาย 3 สัญชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี

ปี พ.ศ.	จำนวนแรงงานทั้งหมด ในจังหวัดเชียงใหม่	แรงงานข้ามชาติเข้าเมืองผิดกฎหมาย	
		ชนกลุ่มน้อย	มติ ครม. (3สัญชาติ) พม่า/ลาว/กัมพูชา
2550	61,647	17,610	41,222
2551	64,997	21,966	39,213
2552	78,430	9,686	66,094

ที่มา : กรมการจัดหางาน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว

และการจ้างงาน โดยมากเป็นการจ้างงานนอกระบบที่ต้องการความรวดเร็วโดยไม่จำเป็นต้องมีเอกสารแสดงเหมือนการจ้างงานในระบบ เพื่อเป็นการเพิ่มความสามารถแข่งขันทางการค้า จึงส่งผลให้เกิดการหลบหนีของแรงงานข้ามชาติเข้าเมืองเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการเปิดเผยของหนังสือพิมพ์ไทย-นิวส์ พบว่า แรงงานต่างด้าวในจังหวัดเชียงใหม่มีเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะลักลอบเข้ามาโดยผิดกฎหมาย โดยมีกลุ่มนายจ้างรู้เห็นเป็นใจ ทั้งนี้เนื่องจากอัตราการจ้างแรงงานต่างด้าวกว่าแรงงานไทยหลายเท่าจึงส่งผลให้สถานประกอบการต่าง ๆ นิยมใช้แรงงานต่างด้าวทั้งสิ้น (ไทยนิวส์, 13 มิถุนายน 2544) เนื่องจากแรงงานภายในประเทศมีราคาค่าจ้างสูง อีกทั้งไม่ทำงานในบางประเภท เช่น งานที่ใช้แรงงานหนัก ใช้ความอดทน งานที่สกปรก เป็นต้น

จากสถิติจำนวนแรงงานข้ามชาติ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าจังหวัดเชียงใหม่มีแรงงานสัญชาติพม่าเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี⁴ อันเป็นผลที่สืบเนื่องมาจากการขยายตัวของภาคเศรษฐกิจภายในพื้นที่ ซึ่งมีความสอดคล้องกับปริมาณความต้องการจ้างงานของผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนในพื้นที่ที่เพิ่มมากขึ้น และทราบเท่าที่เศรษฐกิจยังคงขยายตัวแรงงานสหภาพพม่าก็ยังคงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนที่ต้องการ และด้วยเหตุที่แรงงานสัญชาติพม่ามีอัตราค่าจ้างต่ำเมื่อเทียบกับแรงงานภายในประเทศ แรงงานข้ามชาติสหภาพพม่าเข้ามามีบทบาทอย่างมากในระบบเศรษฐกิจและเมื่อมีแรงงานข้ามชาติมากขึ้นในระบบเศรษฐกิจจึงเป็นผลทำให้รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยได้ออกนโยบายตลอดจนมาตรการรูปแบบต่างๆ เพื่อใช้ในการบริหาร

⁴ สรุปข้อมูลจากกรมการจัดหางาน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ณ เดือน มีนาคม 2551 มีแรงงานข้ามชาติในจังหวัดเชียงใหม่ทั้งสิ้น 22,293 คน และสรุป ณ เดือน ธันวาคม 2552 มีทั้งสิ้น 78,430 คน.

จัดการและแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติภายในประเทศเรื่อยมา ซึ่งสามารถสรุปนโยบายตลอดจนมาตรการรูปแบบต่างๆ ได้ คือ ประเทศไทยเริ่มมีนโยบายการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติโดยมีการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติครั้งแรก พ.ศ. 2539 โดยที่อนุญาตให้แรงงานข้ามชาติขึ้นทะเบียนได้เฉพาะอาชีพและจำนวนแรงงานที่กำหนดไว้ในจังหวัดต่างๆ เท่านั้น จนกระทั่ง พ.ศ. 2544 รัฐบาลทักษิณได้ริเริ่มนโยบายที่ให้ขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติได้อย่างไม่จำกัด ผ่านระบบการขึ้นทะเบียนแบบครบวงจรที่อนุญาตให้แรงงานข้ามชาติทุกคนที่มาขึ้นทะเบียนได้รับการว่าจ้าง ซึ่งนโยบายแบบเปิดนี้ได้รับสมญาว่า “นโยบายแรงงานข้ามชาติเสรี” และประสบความสำเร็จค่อนข้างมากโดยที่มีแรงงานข้ามชาติมาขึ้นทะเบียนกว่า 562,000 คน ตัวเลขดังกล่าวกลายเป็นข้อกำหนดให้เฉพาะแรงงานข้ามชาติที่ขึ้นทะเบียนครั้งนี้เท่านั้นสามารถขึ้นทะเบียนครั้งต่อไปได้ แต่แรงงานจำเป็นต้องมาลงทะเบียนซ้ำทุกหกเดือน ส่งผลให้อัตราถอนตัวจากการขึ้นทะเบียนสูงขึ้นในปีต่อ ๆ มา ยอดของแรงงานข้ามชาติที่มาขึ้นทะเบียนซ้ำตกลงจาก 409,000 คน ใน พ.ศ. 2545 และเหลือเพียง 288,000 คน ใน พ.ศ. 2546 (อ้างใน <http://www.phamit.org>)

ต่อมาปี 2548 -2550 คณะรัฐมนตรีได้มีมติผ่อนผันให้แรงงานข้ามชาติที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย 3 สัญชาติ ทุกปีโดยมีนายจ้างนำแรงงานต่างด้าวมาขอใบอนุญาตทำงานเป็นจำนวน 705,293 คน 668,576 คน และ 171,162 คน (คณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (กบร.), 2551: ระบบออนไลน์ อ้างในพันตำรวจโทอิพิงศ์ ทองแดง, 2552) ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานและผู้รับผิดชอบได้ ดังนี้

ตาราง 1.3 แสดงขั้นตอนการขึ้นทะเบียนแรงงานและผู้รับผิดชอบ ตามมติคณะรัฐมนตรี
วันที่ 26 พฤษภาคม 2552

ลำดับ	ผู้ดำเนินการ	กิจกรรม	สถานที่ติดต่อ
1	กรมการปกครอง	- รับรายงานตัวแรงงานข้ามชาติ - ถ่ายรูป พิมพ์ลายนิ้วมือ - ออกเอกสาร ท.ร. 38/1	ที่ว่าการอำเภอ, ที่ว่าการกิ่งอำเภอ สำนักงานเทศบาล, สำนักงานเขต
2	เจ้าหน้าที่ สาธารณสุข	- ตรวจสอบสุขภาพและทำบัตร ประกันสุขภาพ - ออกใบรับรองแพทย์ - เก็บเงินค่าตรวจสอบสุขภาพและ ค่าประกันสุขภาพ	สถานพยาบาลที่กระทรวง สาธารณสุขกำหนด
3	เจ้าหน้าที่กรมการ จัดหางาน	- รับแบบคำขออนุญาตทำงาน	สำนักงานจัดหางานกรุงเทพเขต พื้นที่ 1-10, สำนักงานจัดหางานจังหวัด
4	เจ้าหน้าที่กรมการ ปกครอง	- พิมพ์ใบอนุญาตทำงาน	สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
5	แรงงานข้ามชาติ	- รับใบอนุญาตทำงาน	สำนักงานจัดหางานกรุงเทพเขต พื้นที่ 1-10, สำนักงานจัดหางานจังหวัด

ที่มา : กรมการจัดหางาน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว

ส่วนแรงงานต่างชาติที่ไม่มาขึ้นทะเบียน หลังพ้นกำหนดการรายงานตัวและขออนุญาตทำงาน รัฐบาลได้มีนโยบายให้กระทรวงแรงงานประสานความร่วมมือกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปรามปรามและจับกุมแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง และให้กองทัพบกเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการป้องกันการลักลอบเข้ามาใหม่ นอกจากนี้จะดำเนินการอย่างเข้มงวดกับเจ้าของสถานประกอบการที่มีการจ้างแรงงานผิดกฎหมาย โดยจะขอความร่วมมือจากศาลและอัยการให้ดำเนินคดีอย่างเด็ดขาด มาตรการการปรามปรามครั้งนี้ส่วนหนึ่งเพื่อต้องการกดดันให้นายจ้างนำแรงงานข้ามชาติที่ขึ้นทะเบียนไว้แล้วมาต่อทะเบียน และให้แรงงานที่ยังไม่ขึ้นทะเบียนมาขึ้นทะเบียนใหม่ เพราะในมุมมองของภาครัฐบาลเห็นว่าการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติจะช่วย



ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำระบบงานต่างชาติดลบนีเข้าเมืองได้ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด รวมทั้งทำให้ง่ายต่อการควบคุมความประพฤติ และการสำรวจแรงงานข้ามชาติที่มีอยู่จริงทั้งหมด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาตามมา ทั้งปัญหาสังคม อาชญากรรม ทั้งนี้หากปัญหาเกิดขึ้นก็สามารถติดตามตัวได้

รัฐบาลได้ดำเนินการแก้ไขปัญหในระดับนโยบายเฉพาะหน้าหลายประการในการพยายามจัดการกับกระบวนการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติ เช่น การตรวจโรคก่อนการขึ้นทะเบียน การกำหนดประเภทงานที่อนุญาตให้ชัดเจน แต่ปรากฏว่าข้อเท็จจริงในการแก้ปัญหาของภาครัฐมีข้อจำกัดมาก นโยบายดังกล่าวยังมีหลายส่วนที่ยังไม่มีความชัดเจนและมีช่องว่างอยู่หลายประการ ซึ่งจะทำให้ผลการดำเนินงานขึ้นทะเบียนไม่เป็นไปตามความคาดหมาย เป็นต้นว่า การใช้เกณฑ์เดียวกันในทุกประเภทกิจการ โดยเฉพาะเรื่องระยะเวลาและค่าธรรมเนียมไม่เหมาะสม ไม่ยุติธรรม นายจ้างละแรงงานยังไม่แน่ใจว่าการรายงานตัวถูกต้องจะได้ประโยชน์อะไรต่างจากการไม่มา รายงานตัว รวมถึงค่าใช้จ่ายในการขึ้นทะเบียนที่สูงขึ้น ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้มีผู้มาจดทะเบียนน้อยกว่าที่คาดไว้ นอกจากนี้แล้วการอนุญาตให้แรงงานข้ามชาติสามารถรายงานตัวขึ้นทะเบียนได้ทุก อาชีพนั้น อาจเป็นปัจจัยที่ทำให้แรงงานข้ามชาติหลังไหลเข้ามามากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบในด้านต่างๆ ตามมาอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ารัฐพยายามจัดการกับปัญหาการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติ แต่ก็ยังเกิดปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบการขึ้นทะเบียนที่ไม่ได้ผล และเกิดการแสวงหาผลประโยชน์จากขึ้นทะเบียน ดังเช่นกรณี การรายงานข่าวของผู้สื่อข่าวจากจังหวัดตาก กล่าวว่า จากการที่ฝ่ายปกครองอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้ทำโครงการการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติ และเอกสารแสดงตนสำหรับบุคคลที่ไม่มีชื่ออยู่ในระบบทะเบียนราษฎร และเร่งรัดให้สถานะตามกฎหมายกับบุคคลที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยติดต่อกันเป็นเวลานาน เพื่อแก้ไขปัญหาสถานะ และสิทธิของบุคคลที่ยังไม่ชัดเจน เพื่อให้เป็นระบบ ตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะ และสิทธิบุคคล ตามมติครม. เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2549 อำเภอแม่สอดได้มอบหมายให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและชุมชนในเขตเทศบาลเมืองแม่สอด เป็นผู้สำรวจ เพื่อออกบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือบัตร 10 ปี และปรากฏว่าได้มีบุคคลต่างด้าวสัญชาติพม่าจำนวนหลายหมื่นคนมาขึ้นทะเบียนเพื่อขอทำบัตร ทั้งที่อยู่ใน อำเภอแม่สอด และถือโอกาสเดินทางมาจากฝั่งพม่า เพื่อมาทำบัตรดังกล่าว ทำให้เกิดช่องว่างของกระบวนการตรวจสอบ และสอบสวนของผู้ดำเนินการ จนนำไปสู่การเกิดปัญหาเรียกเก็บผลประโยชน์จากการขึ้นทะเบียนจากบุคคลต่างด้าว รายละ 1,000 - 3,000 บาท และมีการร้องเรียนเรื่องนี้ไปยังนายชุมพร พลรักษ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก และศูนย์ดำรงธรรม ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก หลังได้รับการร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่ อำเภอแม่สอด

สำนักงานคณะกรรมการปรมาณูแห่งชาติ

ห้องสมุดงานวิจัย

วันที่..... 1 S.ศ. 2554

เลขทะเบียน..... 242752

เลขเรียกหนังสือ.....

จังหวัดตาก จึงได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองทำการตรวจสอบข้อเท็จจริง และหมู่บ้านหรือชุมชนใดที่พอจะได้รับทราบข้อเท็จจริงก็ได้เรียกให้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประธานชุมชน ที่ถูกร้องเรียนมาสอบสวน และแสดงเจตนาความบริสุทธิ์ การดำเนินโครงการสำรวจทำทะเบียนประวัติดังกล่าวตามคำสั่งที่ ตก.0317.2/ว. 3138 นั้นระบุชัดเจนว่าไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น หากพบเห็นผู้ใดมีการเรียกร้องผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการ ให้แจ้งนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดตากทราบทันทีเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป รายงานข่าวแจ้งว่า ขณะนี้ปัญหาดังกล่าวในการเรียกรับเงิน และผลประโยชน์อื่นใดจากการขึ้นทะเบียน และทำประวัติบุคคลไม่มีสถานะ ได้เริ่มกระจายไปไปหลายหมู่บ้าน และชุมชน เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองชุดสืบสวน สอบสวน จังหวัดตาก ต้องทำงานอย่างหนักในการลงพื้นที่ตรวจสอบเรื่องนี้ รวมทั้งภายใต้เงื่อนไขบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือการจ้างแรงงานของรัฐบาลไทยและรัฐบาลสหภาพพม่า ประกาศฉบับนี้เป็นผลพวงมาจากประกาศของกระทรวงมหาดไทยเรื่องการอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ ตามมติคณะรัฐมนตรีลงวันที่ 19 มกราคม 2551 ที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับ ซึ่งจะต้องดำเนินขออนุญาตพิสูจน์สัญชาติให้เสร็จเรียบร้อยภายในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2553 หลังจากนั้นหากแรงงานที่ไม่พิสูจน์สัญชาติ หรือพิสูจน์สัญชาติไม่ผ่านจะถูกส่งกลับประเทศต้นทาง จุดประสงค์การพิสูจน์สัญชาติก็คือการผลักดันแรงงานต่างด้าวชาวพม่าให้เป็นแรงงานถูกต้องตามกฎหมายภายใต้บันทึกข้อตกลง (MOU) โดยแรงงานจำต้องมีพาสปอร์ต มีวีซ่า และใบอนุญาตทำงาน เพื่อให้เป็นแรงงานที่ถูกกฎหมาย เข้าออกตามช่องทางด่านตรวจคนเข้าเมือง เพื่อให้แรงงานเหล่านี้สามารถเข้าถึงบริการของรัฐและระบบการประกันสังคม ซึ่งเป็นนโยบายที่ดีของรัฐบาลไทย แต่ข้อเสนอนั้นก็มีมากเช่นเดียวกัน ก่อนหน้าจะมีมติให้พิสูจน์สัญชาติ ได้มีการเปิดให้แรงงานต่างด้าวขึ้นทะเบียนรอบสุดท้ายช่วงวันที่ 1 กรกฎาคม 2552- 29 สิงหาคม 2552 ซึ่งการขึ้นทะเบียนรอบที่ผ่านมาแรงงานส่วนใหญ่ต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมาก หรือมากกว่าระเบียบของทางราชการเป็นเท่าตัว กล่าวคือระเบียบการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวต้องจ่าย 3,880 บาท แต่ในทางปฏิบัติจริงแล้วแรงงานต้องเสียค่าใช้จ่าย 5,000 -10,000 บาท เพราะการปล่อยปะละเลยของนายจ้างที่มอบหมายให้ตัวแทน หรือบุคคลภายนอก หรือ นายหน้ามาดำเนินการแทน แต่สิ่งที่เกิดขึ้นกับแรงงานก็คือต้องเสียค่าใช้จ่ายมากกว่าความเป็นจริง บางรายก็ถูกหลอกให้ทำใบอนุญาต หรือบางบริษัทก็หักจากค่าจ้างของแรงงานเป็นจำนวนมากของเงินค่าจ้างแต่ละเดือน ทำให้แรงงานเป็นหนี้สินกันมากมาย ปกติก็ถูกเอารัดเอาเปรียบอยู่เป็นทุนแล้ว เมื่อหลังจากการขึ้นทะเบียนผ่านไป แรงงานต้องทำงานใช้หนี้ หรือถูกหักเงินจากค่าจ้างจนกว่าจะครบกำหนด แต่หนี้สินรอบใหม่ก็มาอีก คือ การพิสูจน์สัญชาติ ประกอบกับแต่ละเรื่องก็เป็นนโยบายใหม่ที่มีช่องว่างให้กับบรรดานายหน้าไม่รู้จบรู้สิ้น แรงงานบางคนไม่รู้ว่าการพิสูจน์สัญชาติเป็นอย่างไร

ระเบียบขั้นตอนนั้นเป็นอย่างไร ในขณะที่นายจ้างก็ 모르เช่นกันจึงเปิดโอกาสให้นายหน้าที่คอย
แสวงหาประโยชน์จากแรงงาน เพราะความไม่รู้ของแรงงานจึงกลายเป็นเครื่องมือของนโยบายของ
รัฐที่อ่อนหัด ไม่รอบคอบ ไม่ศึกษาปัญหาที่แท้จริงว่าแท้จริงปัญหาของแรงงานต่างด้าวจากสหภาพ
พม่าคืออะไร นโยบายต่างๆที่ออกมาเป็นผลดีกับพวกเขาหรือไม่ สิ่งเหล่านี้จะขาดไม่ได้เลย เพราะ
คนที่ได้รับผลกระทบคือแรงงานตาต้า ๆ ที่คอยรับจ้างหาเช้ากินค่ำ เพื่อแลกกับค่าจ้างอันน้อยนิดเมื่อ
เทียบกับหยาดเหงื่อและแรงกายที่พวกเขาทำในแต่ละวัน และถูกมองว่าเป็นประชาชนชั้นสองของ
ประเทศนี้ตลอดมา ขณะนี้แรงงานเดือดร้อนมากในเรื่องการพิสูจน์สัญชาติ ผลกระทบต่อแรงงานมี
มากทั้งภายนอกและภายใน ภายในก็คือเรื่องเงินในการพิสูจน์สัญชาตินั้นคงไม่เป็นไรมาก แรงงาน
บางคนบอกว่าทำงานใช้หนี้ได้ แต่สิ่งที่หวาดกลัวก็คือผลกระทบภายนอก ที่อาจเกิดกับตัวแรงงาน
ญาติพี่น้องที่อยู่ทางประเทศต้นทางก็ลำบาก สิ่งเหล่านี้ได้มาจากการบอกเล่า ญาติพี่น้องของแรงงาน
บางคนถูกจับกุมถูกรีดไถเงินจากเจ้าหน้าที่พม่า หากทางการพม่ารู้ก็จะอ้างว่าครอบครัวยี้แอบ
ลักลอบออกไปทำงานนอกประเทศ แล้วจะเรียกเก็บเงินเป็นล้านจ๊าด คิดเป็นเงินไทยประมาณ
30,000 บาท ถือว่าเป็นจำนวนไม่น้อยหากคำนึงถึงฐานะ และสภาพเศรษฐกิจในพม่า เพื่อแลกกับ
ความปลอดภัยของญาติพี่น้อง แรงงานที่มาทำงานในไทยก็ส่งเงินไปให้ หากไม่มีก็ต้องหยิบยืมจาก
แรงงานด้วยกันเอง

จากสถานการณ์ที่จังหวัดตากและปัญหาการขึ้นทะเบียนที่เกิดขึ้นได้แสดงให้เห็นถึงการ
แสวงหาผลประโยชน์จากการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างชาติ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะ
ทำการศึกษาถึงการแสวงหาผลประโยชน์ในกระบวนการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติสหภาพพม่า
โดยเลือกศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจาก ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของ
พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ว่าเป็นศูนย์กลางความเจริญของจังหวัด ตลอดจนมีศักยภาพและ
ความพร้อมในหลายๆ ด้านรวมถึงมีแหล่งประกอบการธุรกิจหลายประเภททั้งอุตสาหกรรมและ
บริการ จึงทำให้เป็นเขตพื้นที่ๆ มีปริมาณแรงงานข้ามชาติหลั่งไหลเข้ามาประกอบอาชีพในพื้นที่
เป็นจำนวนมาก และผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงนโยบาย และขั้นตอนของการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามที่
ที่ได้เปิดช่องให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์จากการขึ้นทะเบียนได้ง่าย และที่สำคัญการพยายาม
จัดการกับปัญหาแรงงานเถื่อนของรัฐบาลก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จ อาจเป็นเพราะการพยายามจัดการ
ขึ้นทะเบียนดังกล่าวยังคงเปิดช่องทางการแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่กลุ่มคนต่าง ๆ มากมาย
และงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเมื่อทำการการวิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะมีแนวทาง
ในการแก้ไขปรับปรุงนโยบายบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป
เพราะปัญหาแรงงานข้ามชาติมิใช่เพียงแต่เป็นปัญหาในระดับท้องถิ่นเท่านั้น แต่เป็นปัญหา
ระดับประเทศที่สั่งสมมานานและไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงได้ ประเทศไทยจำเป็นต้องกำหนด

ทิศทางของมาตรการในควบคุมและแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติให้มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของชาติ ในขณะเดียวกันต้องไม่ส่งผลกระทบหรือขัดต่อสิทธิของแรงงานข้ามชาติ

1.2 คำถามในการวิจัย

จากการศึกษาลักษณะของนโยบาย ขั้นตอนในการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติที่มาจากสหภาพมาในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาว่า กระบวนการขึ้นตอณดังกล่าวนั้นมีการแสวงหาผลประโยชน์ในการขึ้นทะเบียนอย่างไร โดยใครหรือหน่วยงานใด และมีการใช้วิธีการใดบ้าง ซึ่งการแสวงหาผลประโยชน์นั้นเป็นการเอารัดเอาเปรียบบุคคลซึ่งไม่มีอำนาจในการต่อรองเนื่องจากเป็นคนต่างด้าวในขณะเดียวกันก็เป็นประเด็นที่น่าสนใจว่าหน่วยงานภาครัฐและเอกชน หรือแม้แต่นคนต่างด้าวด้วยตนเองใช้ช่องว่างและโอกาสนี้ในการแสวงหาผลประโยชน์จากกันอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาการแสวงหาผลประโยชน์จากกระบวนการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติที่มาจากสหภาพมาว่าเป็นการกระทำโดยผู้ใด หรือองค์กรใด และมีลักษณะรูปแบบ วิธีการอย่างไร

1.3.2 เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานในกระบวนการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงนโยบายบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาเรื่อง การแสวงหาผลประโยชน์จากการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติจากสหภาพมาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยที่ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาในการทำการศึกษากระบวนการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่มาจากสหภาพมา เพื่อสืบหาว่า ใคร ผู้ใดหรือหน่วยงานใด เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการแสวงหาผลประโยชน์ในการขึ้นทะเบียนแรงงานต่าง

คำที่มาจากสหภาพพม่า เพื่อให้การศึกษาค้นคว้านี้สะท้อนให้เห็นถึงปรากฏการณ์ และแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และเป็นกรอบในการเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวที่มาจากสหภาพพม่า

1.4.2 ขอบเขตพื้นที่ทำการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานและแนวคิดทฤษฎีจากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดคณะสังคมศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในส่วนของพื้นที่ในการดำเนินการวิจัย คือ เขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สถานประกอบการธุรกิจเอกชนที่มีการจ้างแรงงานข้ามชาติที่มาจากสหภาพพม่า สำนักงานจัดหางานจังหวัดเชียงใหม่ การปกครองจังหวัดเชียงใหม่ ฯลฯ และลงพื้นที่เพื่อสังเกตปรากฏการณ์หรือเข้าไปมีส่วนร่วม

1.4.3 ขอบเขตกลุ่มตัวอย่าง

ในงานศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งความสนใจไปยังกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ดังนี้คือ

หน่วยงานรัฐ ได้แก่ สำนักงานจัดหางานจังหวัดเชียงใหม่ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เจ้าหน้าที่กรมการปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่กรมการจัดหางานจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มธุรกิจเอกชน ได้แก่ กลุ่มธุรกิจร้านอาหาร ร้านค้า ก่อสร้างสถานประกอบการทั้งภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม

กลุ่มแรงงานข้ามชาติที่มาจากสหภาพพม่า ที่ทำงานในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบไปด้วย คนต่างด้าวทั้งที่ขึ้นทะเบียนและไม่ขึ้นทะเบียน

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การแสวงหาผลประโยชน์ หมายถึง พฤติกรรมกลุ่มคนที่มุ่งหวังผลหรือประโยชน์ที่จะได้จากการจ้างและนำแรงงานข้ามชาติที่มาจากสหภาพพม่าไปขึ้นทะเบียนแรงงานตามที่รัฐกำหนด

ผู้ประกอบการธุรกิจเอกชน หมายถึง นายจ้างผู้ซึ่งประกอบกิจการของตนเองในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และได้จ้างแรงงานข้ามชาติที่มาจากสหภาพพม่าเข้ามาทำงานในฐานะลูกจ้าง

ภาครัฐ หมายถึง เจ้าหน้าที่รัฐที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น สำนักงานจัดหางานจังหวัดเชียงใหม่ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ เจ้าหน้าที่จัดหางานจังหวัดเชียงใหม่

แรงงานข้ามชาติ หมายถึง แรงงานต่างด้าวที่มาจากสหภาพพม่าที่เข้ามาทำงานในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

กระบวนการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติ หมายถึง กระบวนการผ่อนผันให้บุคคล หรือ แรงงานข้ามชาติสหภาพพม่า กัมพูชาและลาว ซึ่งรัฐไทยกำหนดให้แรงงาน 3 สัญชาตินี้ สามารถมาขึ้นทะเบียนเพื่อขออนุญาตทำงานได้ชั่วคราวแล้ว โดยคนกลุ่มนี้จะมีสถานะบุคคลเป็นคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย แต่จะได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยในเมืองไทยได้เป็นการชั่วคราวตามระยะเวลาการอนุญาตทำงานที่ได้กำหนดไว้ โดยที่แรงงานข้ามชาติที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องจะได้รับบัตรประจำตัวเพื่อเป็นการยืนยันสถานะของแรงงาน

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.6.1 ทำให้ทราบถึงการแสวงหาผลประโยชน์จากกระบวนการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่าว่าเป็นการกระทำโดยใคร ผู้ใด องค์กรใด และมีลักษณะรูปแบบใดบ้าง

1.6.2 ได้ข้อสรุปและเสนอแนวทางในการแก้ไขเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงในการดำเนินงานในการขึ้นทะเบียนและนโยบายบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติให้มีประสิทธิภาพ

1.7 การนำเสนอเนื้อหาในการวิจัย

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอเนื้อหาออกเป็น 5 บท โดยมีรายละเอียดในการนำเสนอแต่ละบทดังต่อไปนี้

บทที่ 1 นำเสนอที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย คำถามในการวิจัย ขอบเขตในการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ ประโยชน์ของการวิจัยและกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2 นำเสนอแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดกรอบชั้นมาเป็นแนวทางและกรอบในการวิเคราะห์ ตลอดจนได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 นำเสนอระเบียบวิธีวิจัย ประกอบไปด้วยขั้นตอนในการศึกษาวิจัยซึ่งประกอบไปด้วยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แหล่งข้อมูล ขนาดตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา วิธีการศึกษา การตรวจสอบข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

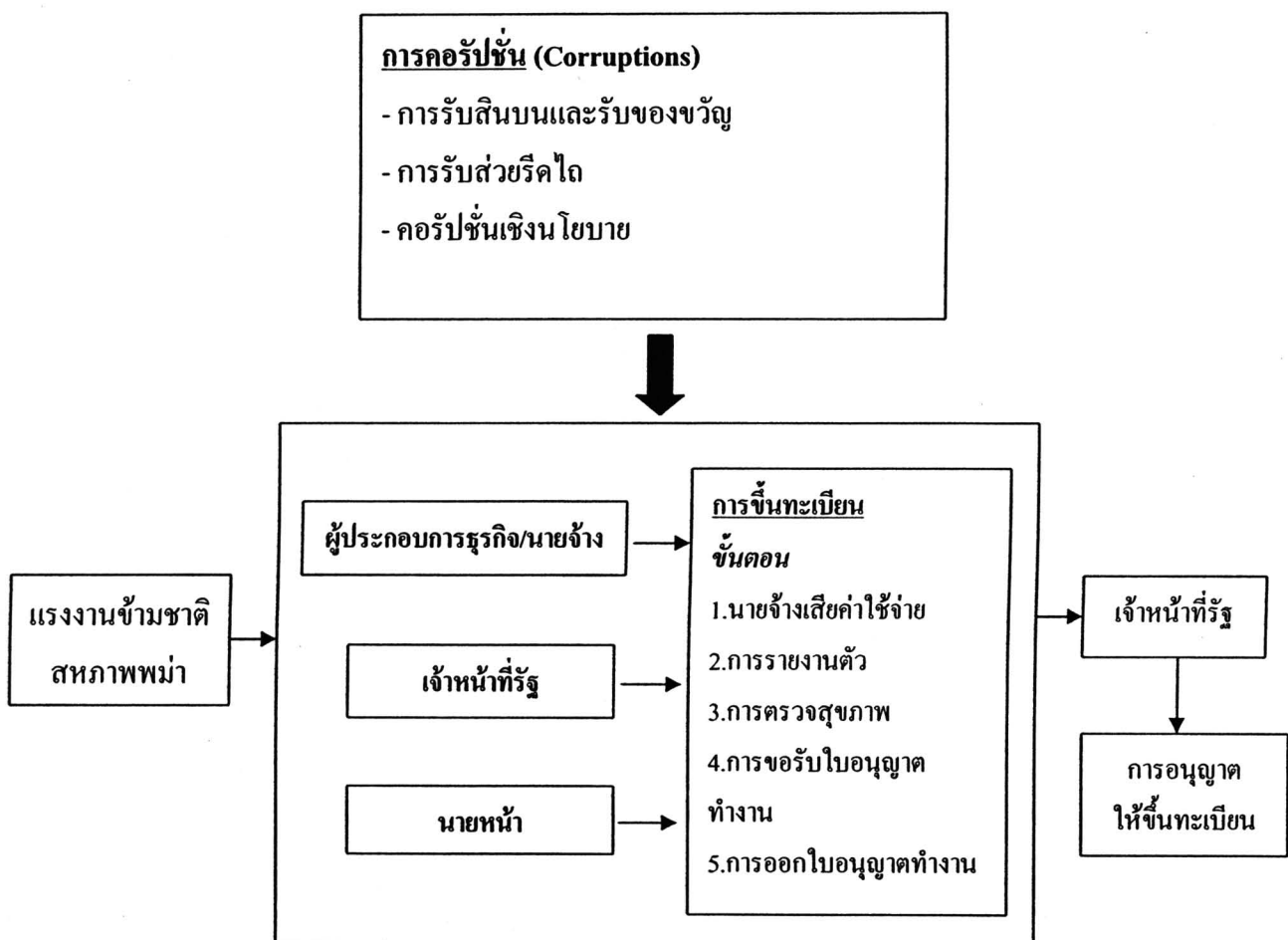
บทที่ 4 นำเสนอผลการศึกษาในเรื่องการแสวงหาผลประโยชน์จากกระบวนการการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่าในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนปัจจัย

ด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการแสวงหาผลประโยชน์จากกระบวนการการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติทั้ง
ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาอภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิดที่นำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยได้นำประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย